

Wojewódzka Rada Dialogu Społecznego
ZNP – okręg pomorski uwagi do wybranych zagadnień dotyczących zmian
w ustawie Karata Nauczyciela i ustawie o finansowaniu zadań oświatowych .
Gdańsk, 10.01.2018r.

ZNP z coraz większym niepokojem obserwuje skutki wdrażanej od 1 września 2017r. reformy strukturalnej i programowej w oświacie. Efekty , po 100 dniach od wdrożenia zmian, zaprzeczają składanym przez MEN deklaracjom i zapewnieniom, że dobra zmiana w oświacie to gwarancja poprawy jakości kształcenia i warunków nauki , a także gwarancja znaczącego wzrostu wynagrodzeń pracowników oświaty. Błyskawiczne wprowadzenie reformy powoduje chaos organizacyjny i programowy w polskiej szkole. Nie tylko tempo , ale również zakres oraz sposób przygotowania i wdrożenia zmian wzbudził i nadal wzbudza poważne zastrzeżenia.

1. ZNP informował o zagrożeniach wynikających z reformy edukacji Anny Zalewskiej . Obowiązkowa edukacja szkolna trwa przez 12 lat lub do ukończenia lat 18 , uregulowano status tych, którzy ukończyli cykl dwunastu lat w czasie krótszym, a także następuje skrócenie o rok nauki ogólnokształcącej dla znacznej populacji uczniów / ok. 12-13% /, którzy po szkole podstawowej będą kontynuować naukę w branżowych szkołach zawodowych. Ponadto chaos programowy: w szkołach będą jednocześnie „stare” i „nowe” programy, podręczniki i egzaminy (matura)., Ostrzegaliśmy, że reforma oznacza także nowe podręczniki pisane w pośpiechu bez należytych konsultacji , w tym z przerwaniem ciągłości z ich korzystania przez kilka roczników uczniów. Poza tym „nowe” podręczniki które niewiele różnią się od „starych” gimnazjalnych podręczników , w których „przeładowane” treści programowe w kl. VII i VIII uniemożliwiają gruntowne zdobycie wiedzy i jej systematyczne utrwalenie. Ponadto mechanizm dot. dotacji podręcznikowej , który został wprowadzony w ustawie z dnia 27 października 2017r , daje monopolistycznym wydawcom jeszcze silniejsze narzędzie nacisku na dyrektorów w sprawie wyboru ich pakietów podręczników; odebranie możliwości wyboru klasy profilowanej w gimnazjum (gimnazja dwujęzyczne, artystyczne, sportowe, wojskowe, leśne), trudności z dostaniem się do szkół ponadpodstawowych z powodu przejścia do tych szkół dwóch roczników uczniów jednocześnie, w wyniku którego nastąpi przepełnienie klas i dwuzmianowość. Jednocześnie pogłębią się znacznie negatywne zjawiska związane z nieracjonalnym wykorzystaniem szkół gimnazjalnych wybudowanych i wyposażonych niemałym wysiłkiem finansowym gmin, ogromne koszty związane z wdrożeniem reformy wydawane centralnie min. na zmiany programowe i przede wszystkim te , które zmuszone będą wydawać samorządy terytorialne na min. odprawy dla zwalnianych nauczycieli. Środki finansowe samorządów mogłyby być racjonalnie wykorzystane na pokrycie wzrostu kosztów edukacji zawodowej. Sprawdził się czarny scenariusz. W najgorszej sytuacji są siódmoklasiści. Był problem z podręcznikami, z liczbą klas, z miejscami w szkołach. Niemalże wszystkie samorządy informują o poważnych kosztach wdrażania reformy edukacji kosztem wydatków inwestycyjnych i bieżących.

2. Zebrane przez ZNP dane o nauczycielach tracących zatrudnienie znalazły potwierdzenie nawet w oficjalnych statystykach ministerstwa edukacji, chodzi o dane z Systemu Informacji Oświatowej . Dane z SIO są zbliżone do prezentowanych przez nas informacji, które pochodziły z arkuszy organizacyjnych szkół. Niestety, w wyniku reformy edukacji nauczyciele utracili pracę i będą ją tracić w czasie stopniowego likwidowania gimnazjów, czyli do roku 2019. Potwierdził się też zarzut, że znaczna część nauczycieli musi uzupełniać etaty, podejmując pracę w kilku szkołach, co w konsekwencji powoduje mniejszą efektywność pracy nauczyciela .

MEN nie odpowiedziało na pytanie o liczbę zwolnionych nauczycieli, skupiło się przede wszystkim na informacji, że przybyło ok. 12 tysięcy etatów. Nie wyjaśniło, że miejsc pracy przybyło przede wszystkim w przedszkolach (w których zostały dzieci sześćioletnie, a samorząd ma obowiązek przyjąć

do przedszkola wszystkie dzieci trzy-, cztero- i pięcioletnie). Dane podawane przez MEN budzą wątpliwości, chociażby przez ich niespójność logiczną / przybyło 12 tysięcy etatów, ubyło 6668 etatów /, a także braku podziału zatrudnionych na poszczególnych etapach edukacji. Chodzi o przedszkola i szkoły ponadgimnazjalne, których działalności nie da się powiązać z wygaszaniem / likwidacją / gimnazjów. Ponadto wzrost liczby etatów powoduje wzrost kosztów, co nie znalazło odzwierciedlenia w subwencji oświatowej wspierającej samorządy ani na rok 2017, ani 2018. Rezerwa celowa na wzrost wynagrodzeń nauczycieli w roku 2018 / włączona obecnie do subwencji oświatowej / została oszacowana przy założeniu, że albo nastąpi spadek zatrudnienia, albo samorządy poniosą większe koszty wprowadzanych zmian.

MEN zaprezentował ruch kadrowy w oświacie posługując się wartością procentową. Poinformował, że „odsetek nauczycieli, z którymi rozwiązano stosunek pracy wynosi 0,96 proc.” Te wartości procentowe nie pokazują jednak pełnego obrazu sytuacji, w jakiej nauczyciele znaleźli się po reformie. Jeżeli odniesiemy je do liczby pracujących nauczycieli wg SIO, okazuje się, że pracę straciło 6 668 nauczycieli.

To nie koniec ruchu kadrowego w oświacie. Z SIO wynika, że z uprawnień emerytalnych skorzystało 6 564 nauczycieli, natomiast z uprawnień do świadczeń kompensacyjnych - 2 629 nauczycieli (dane MEN wg SIO).

MEN w dalszym ciągu nie przyznaje, że w wyniku reformy edukacji nauczyciele utracili pracę i będą ją tracić w czasie stopniowego likwidowania gimnazjów, czyli do roku 2019 szczególnie w gminach wiejskich.

W roku szkolnym 2017/2018 - 2.670 nauczycieli w województwie pomorskim już dotknęła „dobra zmiana”, w 2018/2019 - ? ; 2019/2020 - ?

Liczba zwolnionych nauczycieli – 266

Liczba nauczycieli, którzy przeszli na emerytury i świadczenia kompensacyjne – 192

Liczba nauczycieli przeniesionych w stan nieczynny – 14

Liczba nauczycieli, którym zmniejszono wymiar zatrudnienia - 168

Liczba nauczycieli, którym zmniejszono wymiar zatrudnienia ½ etatu - 165

Liczba nauczycieli, którym zmniejszono wymiar zatrudnienia poniżej ½ etatu – 22

Liczba nauczycieli uzupełniających etat – 221

Liczba nauczycieli uzupełniających etat w dwóch szkołach – 169

Liczba nauczycieli uzupełniających etat w trzech szkołach – 29

Liczba nauczycieli z którymi zawarto 2 i więcej umów o pracę – 148

Liczba nauczycieli przeniesionych do innej szkoły – 137

Liczba nauczycieli zatrudnionych na czas określony / nie przedłużono umów / - 294

Liczba nauczycieli zatrudnionych bez kwalifikacji za zgodą kuratora – 200

Liczba nauczycieli przebywających na urloпах dla poratowania zdrowia – 645

3. Od 1 stycznia 2018r. weszły kolejne zmiany w tym nowelizacja pragmatyki zawodowej nauczycieli. Zmiany nastąpiły m.in. w obszarze nowych zasad przyznawania urloпów dla poratowania zdrowia, likwidacji niektórych dodatków socjalnych, a także nowej formuły awansu zawodowego i oceny pracy nauczycieli. W czasie prac parlamentarnych przedstawiciele ZNP wielokrotnie zwracali uwagę na nieprzemysłane i złe rozwiązania zawarte w tej nowelizacji.

Z niepokojem patrzymy na obszar związany z finansowaniem zadań oświatowych, w tym zbyt niski wzrost wynagrodzeń. ZNP wnioskował o wzrost subwencji oświatowej w wysokości zabezpieczającej realizację nowych zadań przez samorządy. Ponadto wniósł o zabezpieczenie środków na wzrost wynagrodzeń dla nauczycieli od 1 stycznia 2018 r. Wnioski ZNP nie zostały przyjęte przez większość parlamentarzystów, dlatego przedstawiciel ZNP wniósł o odrzucenie budżetu na oświatę w dziale subwencja oświatowa.

1) zaplanowany wskaźnik udziału wydatków na oświatę i wychowanie oraz edukacyjną opiekę wychowawczą w wydatkach budżetu państwa w wysokości 11,95%, co oznacza spadek o 0,05% w stosunku do roku 2017;

2) planowany udział budżetu państwa w wydatkach na oświatę wobec PKB w wysokości 2,31%, co oznacza spadek o 0,07% w stosunku do roku 2017;

Subwencja oświatowa na rok 2018 jest rażąco niedoszacowana ze względu na nieuwzględnienie kosztów : wcześniejszego wprowadzenia podwyżki wynagrodzeń nauczycieli o jeden miesiąc w stosunku do projektu ustawy budżetowej; niezbędnej podwyżki wynagrodzeń pracowników administracji i obsługi , co najmniej na poziomie wzrostu wynagrodzeń w gospodarce narodowej; materialnych , co najmniej na poziomie planowanej inflacji.

Można wyrazić wątpliwości , czy rzetelnie oszacowano koszty gmin związane z podwyżką wynagrodzeń nauczycieli przedszkoli i czy zrekompensuje je przewidywany wzrost dochodów własnych samorządów. W efekcie może nastąpić nasilenie prywatyzacji przedszkoli, co wobec rozszerzenia zakresu obowiązku edukacji przedszkolnej jest działaniem niezgodnym z prawem.

4. Jak wynika z informacji uzyskanych przez Zrzeszenie Kaszubko-Pomorskie, dostępnych informacji w MEN oraz z dostępnej informacji na witrynie Rządowego Centrum Legislacji w roku 2018r. nastąpi obniżenie wagi na nauczanie języka regionalnego – kaszubskiego ..., i na tym nie koniec , bowiem jasno zapisane są plany kolejnych redukcji w 2019r. , co znacząco niekorzystnie wpłynie na oferty edukacyjne szkół i placówek oświatowych, pozycję nauczycieli uczących język kaszubski oraz wszystkie dotychczas prowadzone przedsięwzięcia edukacyjne Kaszubów. Wg. proponowanych zmian gminy otrzymają zmniejszoną subwencję i to w trakcie trwania roku szkolnego . Planowane przez MEN cięcia w najtrudniejszej sytuacji postawią tę część Kaszub, która doznała ogromnych szkód w wyniku sierpniowej nawałnicy . Mimo protestów samorządów, organizacji pozarządowych, stowarzyszeń i fundacji, Ministerstwo Edukacji Narodowej nadal nie chce wycofać się ze swoich planów. Ministerstwo odrzuciło przesłane przez marszałka województwa pomorskiego uwagi do projektu rozporządzenia MEN w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w roku 2018. W przesłanych w połowie listopada uwagach w pierwszej kolejności sejmik województwa pomorskiego sprzeciwił się drastycznemu obniżeniu subwencji dla gmin i powiatów, w których uczony jest język kaszubski. Nie ma mowy, że MEN nieświadomie nie zauważyło skali problemu jaki wywoła obniżenie subwencji dla wielu szkół wiejskich na Kaszubach - to nie był przypadek. Zaczynają burzyć się samorządy , na sesjach radni składają interpelacje w sprawie protestu wobec planowanego zmniejszenia pieniędzy na naukę języka kaszubskiego. W dniu 1 grudnia 2017 r. Pomorska Kurator spotkała się z przedstawicielami Zrzeszenia w celu podjęcia merytorycznej rozmowy na temat projektowanego Rozporządzenia MEN w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w roku 2018. Okręg Pomorski ZNP oczekuje rzeczywistego, a nie iluzorycznego wsparcia, nawoływania do współpracy dla dobra pomorskiej edukacji. ZWIĄZEK NAUCZYCIELSTWA POLSKIEGO - OKRĘG POMORSKI ZNP stanowczo mówi NIE dla działań MEN w obszarze finansowania edukacji w regionach. Okręg Pomorski ZNP solidaryzuje się ze wszystkimi instytucjami i organizacjami wspierającymi działania zmierzające do wycofania się rządu z zaplanowanych i uchwalonych niedoszacowanych nakładów na oświatę.

5. „Za dodatkową pracę pedagogy wciąż nie otrzymują wynagrodzenia” . ZNP przeprowadził ogólnopolską sondę w 13 województwach , z której wynika : tylko w 55% przedszkoli , 48% szkół podstawowych i 39% szkół ponadgimnazjalnych nauczyciele otrzymują wynagrodzenia za realizację zajęć z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej. W województwie pomorskim na 523 placówki biorących udział w badaniu ankietowym : w 108. nie płaci się za dodatkową pracę, a w 189. – płaci się tylko częściowo. Z przekazanych informacji wynika, że w pozostałych szkołach i placówkach zajęcia z pomocy psychologiczno-pedagogicznej są realizowane w ramach zajęć statutowych (czyli są bezpłatne). Realizacja ww. zajęć w ramach zajęć statutowych jest naruszeniem prawa, bowiem jak wynika z przepisu nowelizacji art. 42 zajęcia te winne być uwzględnione w arkuszu organizacyjnym , co oznacza , że stają się one zajęciami płatnymi .

6. Rząd konsekwentnie ogranicza uprawnienia nauczycieli wynikające z ustawy – Karta Nauczyciela i zmienia warunki pracy na niekorzyść nauczycieli:

- wprowadza obowiązkowe terminy dokonywania oceny pracy nauczyciela w powiązaniu ze ścieżką awansu zawodowego (ocena pracy nauczyciela będzie dokonywana po zakończeniu stażu na każdy kolejny stopień awansu zawodowego oraz co trzy lata pracy w szkole) - taka konstrukcja pozbawia dokonywania obiektywnej oceny pracy; istnieje ryzyko, że rzeczywistą pracę nauczyciela na rzecz ucznia zastąpią oczekiwania dyrektora i jst / ; kryteria oceny pracy nauczyciela dublują czynności nauczyciela wykonywane w czasie stażu na kolejne stopnie awansu zawodowego
- obowiązywać będą szczegółowe kryteria dokonywania oceny pracy nauczyciela (w przypadku nauczyciela dyplomowanego 41), z których część jest nie do zrealizowania
- dyrektor będzie ustalał wskaźniki do poszczególnych kryteriów oceny pracy nauczyciela w szkolnym regulaminie
- postawa moralna i etyczna będzie jednym z kryteriów oceny pracy nauczyciela,
- wydłuża się ścieżkę awansu zawodowego nauczyciela z 10 do 15 lat,
- likwiduje się niektóre dodatki socjalne: mieszkaniowy, na zagospodarowanie
- z ogranicza się nauczycielom możliwość zasadnego korzystania z urlopów dla poratowania zdrowia,
- wprowadza się reguły ustalania oceny pracy nauczycieli i jej powiązanie ze dodatkowym świadczeniem finansowym dla jednego stopnia awansu zawodowego / wyróżniająca ocena pracy nauczyciela dyplomowanego /
 - powiązanie oceny pracy nauczyciela z moralnością, która może prowadzić do nadużyć, a nawet do dyskryminacji ze względu na poglądy czy przekonania religijne.

Związek Nauczycielstwa Polskiego domagał się :

- ✓ wycofania projektu nowelizacji Karty Nauczyciela procedowanego razem z nową ustawą o finansowaniu zadań oświatowych.
- ✓ znaczącego wzrostu wynagrodzeń od 1 stycznia 2018 r.
- ✓ odstąpienia od zmiany formuły awansu zawodowego powiązanego z oceną moralności nauczycieli, a nie dorobkiem zawodowym
- ✓ likwidacji rozporządzenia dotyczącego nowych kryteriów oceniania nauczycieli i rezygnacji z regulaminów określających wskaźniki spełniania tych kryteriów,
- ✓ zwiększenia nakładów finansowych na edukację, między innymi poprzez znaczący wzrost subwencji oświatowej w roku 2018 i latach następnych
- ✓ zagwarantowania środków finansowych na wzrost wynagrodzeń pracowników szkół i placówek nieobjętych subwencją oświatową,
- ✓ ustalenia wzrostu kwoty bazowej od 1 stycznia gwarantującej znaczniejszy wzrost wynagrodzeń nauczycieli w całym roku 2018
- ✓ zweryfikowania wprowadzonych zasad udzielania urlopu dla poratowania zdrowia

7. WYBRANE ZAPISY nowelizujące prawo oświatowe, wzbudzające dezaprobatę środowiska nauczycielskiego :

Na uwagę zasługuje fakt, że MEN nagminnie narusza art. 19 ustawy o związkach zawodowych, który daje partnerom społecznym / związkom zawodowym/ 30 dni na zgłoszenie uwag do projektu rozporządzenia / tylko ze względu na ważny interes państwa, można ten termin skrócić do 21 dni.

- **Urlopy dla poratowania zdrowia – zawieszono.** Wraz z wejściem w życie z początkiem tego roku ustawy o finansowaniu zadań oświatowych automatycznie utraciło moc rozporządzenie ministra zdrowia z 27 października 2005 r. w sprawie orzekania o potrzebie udzielenia nauczycielowi urlopu dla poratowania zdrowia. Nowego rozporządzenia, które miało regulować zakres oraz tryb przeprowadzania badania lekarskiego, wzór skierowania na badanie lekarskie oraz orzeczenia lekarskiego – do chwili obecnej nie ma.

Nieopublikowanie podstawowego rozporządzenia powoduje, że żadna spośród ponad 600 tys. uczących osób nie ma możliwości skorzystania z uprawnienia, które gwarantuje jej prawo .

Nie dość, że rozporządzenie nie weszło w życie, to na stronach Rządowego Centrum Legislacji nie zostały zamieszczone uwagi partnerów społecznych. Brak też odpowiedzi autorów na pojawiające się wątpliwości / dyrektorzy – wstępni lekarze, na jakiej podstawie dyrektor ma wydać skierowanie, a jak nie wystawi to co się stanie; obawy, że jst będzie wpływało na decyzje dyrektora, w przypadku skorzystania przez dyrektora z prawa odwołania się do OMP, nie znając uzasadnienia do wydanego przez lekarza orzeczenia

Zgodnie z nowymi przepisami, od 1 stycznia 2018 r. prawo kierowania na urlop dla poratowania zdrowia ma tylko lekarz medycyny pracy. Nauczyciele mają prawo do urlopu „w celu przeprowadzenia zaleconego leczenia: choroby zagrażającej wystąpieniem choroby zawodowej lub choroby, w której powstaniu czynniki środowiska pracy lub sposób wykonywania pracy odgrywają istotną rolę” albo też na leczenie uzdrowiskowe lub rehabilitację uzdrowiskową.

Propozycję udzielania nauczycielowi urlopu dla poratowania zdrowia jedynie w celu przeprowadzenia zaleconego leczenia choroby zawodowej lub choroby, w której powstaniu odegrały istotną rolę czynniki środowiska pracy i sposób jej wykonywania (art.73 ust.1 pkt 1). – opiniujemy negatywnie. Taki zapis znacznie zawęża uprawnienia do wąskiej grupy schorzeń związanych z chorobą gardła. W przypadku chorób – kardiologicznych, ortopedycznych, onkologicznych, nauczyciel będzie pozbawiony możliwości korzystania z urlopu w celu przeprowadzenia zaleconego leczenia. MEN proponowaną zmianę uzasadnia dużą skalą urlopów nauczycieli, co dezorganizuje pracę szkoły, mimo tego, że weszły w życie już dwa mechanizmy znacznie ograniczające nadmierne korzystanie z urlopów dla poratowania zdrowia tj. : możliwość odwołania się dyrektora do WOMP oraz brak ochrony stosunku pracy wynikającej z art.41 kp w przypadku zmian kadrowych wynikających z art.20 Karty Nauczyciela.

Propozycję udzielenia urlopu dla poratowania zdrowia na leczenie uzdrowiskowe lub rehabilitację uzdrowiskową – opiniujemy pozytywnie, bowiem nauczyciele nie będą musieli korzystać z urlopów bezpłatnych, w sytuacji kiedy termin leczenia uzdrowiskowego przypadnie w ciągu roku szkolnego.

Zapis ustalający wstępne warunki do udzielenia urlopu dla poratowania zdrowia: „Nauczycielowi zatrudnionemu w pełnym wymiarze zajęć na czas nieokreślony, po przepracowaniu nieprzerwanie co najmniej 7 lat w szkole w wymiarze nie niższym niż ½ obowiązkowego wymiaru zajęć, dyrektor szkoły udziela urlopu dla poratowania zdrowia” – opiniujemy negatywnie.

Propozycja zapisu, że lekarz przeprowadza badania na podstawie skierowania wydanego przez dyrektora szkoły, na pisemny wniosek nauczyciela – jest zbyt daleko idący – może utrudnić wydawanie skierowań lub rezygnację z wystąpienia do dyrektora o skierowanie na badania. W konsekwencji taki zapis doprowadzi u nauczycieli do : obniżenia aktywności, osłabienia kondycji psychicznej, wzrostu chorób zawodowych

Słaba kondycja zdrowotna nauczyciela negatywnie wpływa na jego efektywność i zaangażowanie w pracę, co z kolei skutkuje niskim poziomem nauczania i trudności w osiągnięciu dobrych wyników nauczania uczniów.

- **Wynagrodzenia** - w 2012 roku była „podwyżka” inflacyjna Warto przypomnieć, że ZNP wywalczył 50% podwyżkę wynagrodzeń dla nauczycieli w ciągu 3 lat, za czasów premiera RP Donalda Tuska. Natomiast obecny rząd zapowiada wzrost wynagrodzeń o 15% w ciągu 3 lat. W 2018 r nie będzie 5 % podwyżki - w skali roku wyniesie ona 3,75 % . Czy rząd zakłada, że będą redukcje etatów nauczycielskich ???? i kosztem zwalnianych nauczycieli sfinansuje planowane podwyżki ???? ; a może zrzuci ten problem na barki samorządów bez dodatkowego wsparcia finansowego ???? ; a może kosztem odebranych praw pracowniczych pokryje niedobory w subwencji oświatowej ???? . 19 września 2017r. na konferencji organizowanej przez Związek Gmin Pomorskich, Pomorska Kurator Oświaty deklarowała w imieniu rządu, że środki na wzrost nauczycielskich wynagrodzeń od 2018r. do 2020 oraz dodatki motywacyjne dla nauczycieli dyplomowanych / od 2022 roku / zapewni budżet państwa.
- **Zgodnie z proponowaną zmianą, dodatek za wyróżniającą pracę** po raz pierwszy nauczyciele dyplomowani będą mogli otrzymać od 1 września 2020 r. W docelowej wysokości otrzymają

go od 1 września 2022 r. Do tego czasu wysokość dodatku ma corocznie sukcesywnie wzrastać.

Regulacja zmierzająca do powiązania wynagrodzeń nauczycieli ze średnią wynagrodzeń w gospodarce narodowej przy jednoczesnej likwidacji średnich na poszczególnych stopniach awansu spowoduje iż wynagrodzenie zostanie ograniczone tylko do płacy zasadniczej i niektórych obligatoryjnych dodatków. Niemożliwe będzie także na poziomie jst sprawdzenie, czy nauczyciele osiągają średnie, bo zlikwidowana zostaje gwarancja ustawowa.

Brak zapisów o regularnym waloryzowaniu wynagrodzeń nauczycieli stoi w sprzeczności z dotychczasową praktyką i może spowodować zamrożenie wynagrodzeń nauczycieli lub ich spadek w zależności od sytuacji ekonomicznej kraju.

Niepokój budzi zmiana modelu wypłacania dodatku motywacyjnego, który wypłacany byłby w charakterze premii, co w powiązaniu z płynnymi i nierzadko uznaniowymi kryteriami jego przyznawania może doprowadzić do rzeczywistego obniżenia wynagrodzenia miesięcznego nauczycieli.

Propozycja ustalenia, że wynagrodzenie za godziny ponadwymiarowe przydzielone w planie nauczania a niezrealizowane z powodu np. dni wolnych od zajęć dydaktycznych budzi kontrowersje z uwagi na sprzeczność z ustaloną w tym zakresie praktyką wynikającą z kodeksu pracy / art.81kp-niewykonywania pracy z powodów leżących po stronie pracodawcy/.

Resort edukacji szacuje, że od 1 września 2020 r. do 31 sierpnia 2022 r. dodatkowe pieniądze za wyróżniającą pracę wypłacane mają być w wysokości:

-około 95 zł, tj. 3 proc. kwoty bazowej – od 1 września 2020r. do 31 sierpnia 2021r.

-około 190 zł, tj. 6 proc. kwoty bazowej – od 1 września 2021r. dnia 31 sierpnia 2022r.

-około 500 zł, tj. 16 proc. kwoty bazowej – od 1 września 2022 r.

ZNP krytycznie odnosi się do proponowanego przez rząd wzrostu wynagrodzeń nauczycieli o 15% rozłożonego na lata 2018 -2020. ZNP ponownie zaapelowało do rządu o wdrożenie podwyżek wynagrodzeń dla nauczycieli w pełnej wysokości od 1 stycznia 2018 r., a także o zabezpieczenie w budżecie państwa środków finansowych na wzrost wynagrodzeń dla nauczycieli szkół i placówek niesubwencionowanych, w tym dla nauczycieli przedszkoli.

➤ **Nowe zasady awansu zawodowego** (awans wydłużony z 10 do 15 lat, powiązany z oceną pracy nauczyciela),

➤ **Obligatoryjna ocena pracy** (trzy lata po otrzymaniu awansu),

Ocena pracy w oparciu o kryteria, których wskaźniki określą dyrektorzy w szkolnych regulaminach.

Minister Anna Zalewska, uczestnicząca w posiedzeniu senackich komisji, argumentując konieczność nowelizacji Karty Nauczyciela, podkreśliła, że zaproponowane zmiany są oczekiwane przez nauczycieli i samorządy. Przedstawiciel ZNP odniósł się do wypowiedzi minister edukacji i sprzeciwił się zawarciu w projekcie ustawy o finansowaniu zadań oświatowych istotnych zmian w pragmatyce zawodowej nauczycieli, jaką jest ustawa Karta Nauczyciela. Tego rodzaju praktyka nie służy budowaniu prestiżu zawodu nauczyciela i jest sprzeczna z zasadą prawidłowej legislacji. Zmiany w ustawie Karta Nauczyciela nie należą bowiem do zakresu przedmiotowego i podmiotowego ustawy o finansowaniu zadań oświatowych. Przedstawiciel ZNP zaproponował potrzebę wniesienia poprawki do nowelizacji Karty Nauczyciela w zakresie określenia przez ministra, a nie poszczególnych dyrektorów szkół, wskaźników oceny pracy nauczyciela. Zapis w obecnym kształcie oznaczać będzie przyjęcie w szkołach i placówkach regulaminów nie tylko względem siebie nieporównywalnych, ale wręcz skrajnie różniących, co w praktyce oznaczać będzie różny sposób procesu oceniania pracy nauczyciela.

- opinie rady rodziców i samorządu uczniowskiego w procedurze oceny pracy nauczyciela tylko i wyłącznie w obszarach określonych przez nadzór pedagogiczny w uzgodnieniu ze związkami zawodowymi , w celu wyeliminowania nie merytoryczności i subiektywności .

Wiązanie cyklicznej oceny pracy z dodatkowym składnikiem wynagradzania powoduje działania nauczyciela podporządkowane potrzebom wystawiających ocenę , a także atmosferę niezdrowej rywalizacji zamiast współpracy nauczycieli niezbędnej w pracy opiekuńczo-wychowawczo-dydaktycznej , w której podmiotem działania jest dziecko – uczeń.

- **Awans zawodowy** polegający na wydłużeniu ścieżki awansu zawodowego opiniujemy negatywnie. Proponowane wydłużenie ścieżki awansu zawodowego to szukanie oszczędności na wydatkach oświatowych w budżecie państwa. Nauczyciele poniosą straty finansowe , a propozycja dyskusyjnego nowego dodatku za wyróżniającą pracę nie zrekompensuje poniesionych strat finansowych , ponieważ ÷ jest on adresowany jedynie do nauczycieli dyplomowanych. Resort oświaty proponuje wprowadzić dodatek o którym wyżej dopiero za trzy lata, docelowa wysokość (16% kwoty bazowej) zostanie osiągnięty za 5 lat. W naszej opinii rząd powinien przedstawić takie rozwiązania , które służyć będą podniesieniu prestiżu zawodu nauczyciela , a nie próbą jego deprecjonowania poprzez szukanie oszczędności na oświacie. Ponadto uzależnienie wypłacenia dodatku za wyróżniającą pracę wyłącznie nauczycielom dyplomowanym nie sprzyja sprawiedliwej ocenie jakości pracy nauczycieli na pozostałych stopniach awansu nauczycieli. Nie ma żadnego racjonalnego uzasadnienia , aby pomijać w nagradzaniu nauczycieli za dobrą pracę niezależnie od stopnia awansu zawodowego. Wykluczenie z uzyskania dodatku za wyróżniającą pracę nauczyciela o stopniu awansu zawodowego niższym niż dyplomowany budzi kontrowersje , ponieważ tym nauczycielom stawiane są identyczne wymagania i na tym samym poziomie przy dokonywaniu oceny ich pracy , jak nauczycielom dyplomowanym.
- **Wydłużenie ścieżki awansu zawodowego stażysty z 9 miesięcy na 1 rok i 9 miesięcy** budzi kontrowersje . Ustawodawca wprowadzając taki zapis winien rozstrzygnąć : Czy proponowana zmiana sprzyjać będzie osiągnięciu stabilizacji zawodowej ? Czy proponowany zapis nie stoi w sprzeczności ze stosowanymi praktykami zatrudnienia w zakresie odbywania stażu i okresów próbnych w zatrudnieniu pracowników w innych sektorach publicznych ? Jaką wartość ma dyplom wyższej uczelni w zakresie nadawania kwalifikacji i uprawnień zawodowych?
- Nie akceptujemy **proponowanego zapisu art. 10a, w odniesieniu do nauczycieli zatrudnionych w przedszkolach, szkołach i placówkach publicznych nieprowadzonych przez JST, przedszkolach, placówkach niepublicznych i szkołach niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych realizujących podstawę programową występuje obowiązek zatrudniania ich na umowę o pracę w trybie kp.** Uważamy , że w tym zakresie winne obowiązywać wszystkie zapisy ustawy Karty Nauczyciela .
- **Propozycje zawarte w art. 42 ust. 3 systemowego rozwiązania dotyczącego czasu pracy** pedagogów, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych i doradców zawodowych zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych jednostek samorządu terytorialnego oraz nauczycieli posiadających kwalifikacje z zakresu pedagogiki specjalnej zatrudnionych dodatkowo w celu współorganizowania kształcenia integracyjnego - oceniamy pozytywnie . Jednak , aby ograniczyć niedozwolone praktyki jst w zakresie kształtowania czasu pracy tej grupy z łamaniem ogólnych zasad czasu pracy wynikających z art.42 ust.1 i 2 ustawy Karta Nauczyciela , proponujemy określenie obowiązkowego tygodniowego wymiaru godzin zajęć tzw. pensum dla pedagogów, psychologów i logopedów na poziomie 20 h w ustawie Karta Nauczyciela (tak jak w poradniach psychologiczno-pedagogicznych), a 18 h dla nauczycieli wspomagających.

Na uwagę zasługuje określenie sposobu wyliczenia tzw. "pensum łączonego", obniżenie wymiaru pensum nauczyciela niepełnosprawnego – opinia pozytywna.

- **Ustawowe rozwiązania problemu nauczycieli realizujących w ramach stosunku pracy obowiązki określone dla stanowisk o różnym tygodniowym obowiązkowym wymiarze pensum** (art. 42 ust. 5c) – oceniamy pozytywnie. Natomiast zapisy uniemożliwiające dyrektorom i wicedyrektorom korzystającym z obniżenia tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć o braku możliwości realizacji godzin ponadwymiarowych (art. 42 ust. 6a) powinien ulec zmianie. Proponujemy dodać „ w uzasadnionych przypadkach „ / duża absencja chorobowa wśród nauczycieli / lub po zasięgnięciu opinii związków zawodowych „.

- **Rezygnacja z zapisów dotyczących prawa do lokalu mieszkalnego (art. 54)** oraz działki gruntu szkolnego (art. 56), pod warunkiem zachowania praw nabytych – jest zasadna.

Likwidacja dodatku mieszkaniowego budzi kontrowersje z przypadku, kiedy nauczyciele będą zmuszeni do zmiany miejsca zamieszkania ze względu na miejsce wykonywanej pracy .

- **Propozycja odebrania nauczycielowi rozpoczynającemu pierwszą pracę zawodową w życiu w szkole prawa do zasiłku na zagospodarowanie** (art. 61) - opiniujemy negatywnie. Znaczna część młodych nauczycieli rozpoczyna pracę w miejscach oddalonych od ich miejsca zamieszkania i środowiska rodzinnego. Niskie wynagrodzenie nauczycieli wchodzących do zawodu uniemożliwia zakup niezbędnych podręczników i literatury fachowej oraz metodycznej / wzbogacenie biblioteczki młodego nauczyciela / , rozpoczęcie doskonalenia zawodowego w formach warsztatowych , konsultacjach i seminariach , których organizacja jest odpłatna.

- **Art. 64 ust. 2a dotyczący prawa do urlopu wypoczynkowego w wymiarze 35 dni roboczych** dla dyrektora i wicedyrektora szkoły – opiniujemy pozytywnie. Aby uniknąć dowolności interpretacyjnej przez pracodawców doprecyzowania wymaga zapis pod który mogą podlegać kierownik: świetlicy , warsztatów szkolnych.

- **Art. 67e: "Nauczycielowi wychowującemu przynajmniej jedno dziecko w wieku do 14 lat** przysługuje w ciągu roku kalendarzowego zwolnienie od pracy w wymiarze 2 dni, z zachowaniem prawa do wynagrodzenia" – opiniujemy pozytywnie.

- **Likwidację odpisu na fundusz zdrowotny dla nauczycieli (art.72).** – opiniujemy negatywnie zważywszy na fakt m, że pomoc ta adresowana jest do nauczycieli czynnych, emerytów i rencistów oraz nauczycieli korzystających z nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego. W przypadku niskich świadczeń emerytalnych , rentowych i nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych fundusz zdrowotny umożliwi wsparcie finansowe na m.in.: zakup środków pielęgnacyjnych osób obłożnie chorych , drogich leków, sprzętu rehabilitacyjnego, korekcyjnego oraz pokrycie kosztów leczenia, badań specjalistycznych. Uzasadnienie, że w/w koszty można pokrywać z ZFŚS jest błędne, bowiem ZFŚS przeznaczony jest na inne cele niż pomoc zdrowotna, tj. wypoczynek pracowników i ich rodzin , pomoc finansową w przypadku zdarzeń losowych i trudnej sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej.

UWAGI KOŃCOWE

Tytuł ustawy FINANSOWANIE ZADAŃ OSWIATOWYCH jest nieadekwatny do zawartych w niej zapisów : dwa rozdziały dotyczą finansowania oświaty specjalnej i niepublicznej. Zasadnicze zamiany dotyczą ustawy Karty nauczyciela.

W uzasadnieniu MEN zawarto zapis „ Wprowadzone rozwiązania wychodzą naprzeciw oczekiwaniom samorządów terytorialnych i nauczycieli „ . System oświaty nie ma służyć

samorządom , ale przede wszystkim realizacji zadań oświatowych wychowanków i uczniów. Poza tym zapis MEN jest nieprawdziwy i wprowadza opinię publiczną w błąd , o czym niejednokrotnie swój sprzeciw wyrażają uczniowie, rodzice, samorządy i nauczyciele .

ZNP podtrzymuje : Zmiany w KN są sprzeczne ze stanowiskami i opiniami strony społecznej. Znowelizowane zapisy Karty Nauczyciela są niekorzystne dla nauczycieli i niosą poważne zagrożenia dla autonomii zawodu nauczyciela, o czym świadczą zebrane podpisy wśród pracowników oświaty 6.666 /na dzień 31 grudnia 2017r. województwo pomorskie /pod akcją ZNP - przeciwko uchwalonym rozwiązaniom w ustawie KN.

/-/ Elżbieta Markowska
Prezes Okręgu Pomorskiego ZNP